

ANALIZA NAKNADA ODABRANOG JAVNOG PREDUZEĆA ZA KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA¹

Sonja Đurićin²
Isidora Beraha³
Duško Bodroža⁴

Apstrakt

Rad ima za cilj da ispita metodologije razvijanja sistema naknada i taksi za korišćenje prirodnih resursa i kretanja njihovih vrednosti u periodu 2008-2010. godine u odabranim javnim preduzećima kako bi se utvrdila ekonomska i razvojna politika države u domenu upravljanja prirodnim vrednostima i zaštite životne sredine. Analiza razvijenog sistema naplate korišćenja obnovljivih, neobnovljivih i kontinualnih prirodnih resursa putem različitih vrsta ustanovljenih naknada i taksi ima za cilj da ispita funkcionalnost instrumenata koji regulišu ekonomske tokove u kojima korisnik prirodnih vrednosti plaća naknadu za njihovo korišćenje i ujedno snosi troškove koji se javljaju kao posledica sanacije i rekultivisanja degradirane životne sredine. U tom smislu, osnovni predmet istraživanja je analiza visine naknada za odvodnjavanje, navodnjavanje, korišćenje vodoprivrednih objekata i vršenje drugih usluga u preduzeću Srbijavode i analiza tržišnih cena ulovljenih divljači i njenih delova za lovni period u preduzeću Srbijašume.

Ključne reči: životna sredina, prirodni resursi, javna preduzeća, naknade, takse, tržišna cena

¹ Rad je deo istraživačkog projekta pod šifrom 31005 (Savremeni biotehnoški pristup rešavanju problema suše u poljoprivredi Srbije) i projekta pod šifrom 47009 (Evropske integracije i društveno-ekonomske promene privrede Srbije na putu ka EU), finansiranih od strane Ministarstva prosvete i nauke Republike Srbije

² Mr Sonja Đurićin, istraživač-saradnik, Institut ekonomskih nauka, Beograd, sonja.djuricin@ien.bg.ac.rs

³ Mr Isidora Beraha, istraživač-saradnik, Institut ekonomskih nauka, Beograd, isidora.beraha@ien.bg.ac.rs

⁴ Ma Duško Bodroža, istraživač-saradnik, Institut ekonomskih nauka, Beograd, dusko.bodroza@ien.bg.ac.rs

ANALYSIS OF COMPENSATIONS OF SELECTED PUBLIC ENTERPRISES FOR THE USE OF NATURAL RESOURCES

Abstract

The paper aims to examine the methodology of developing fees and charges for the use of natural resources and the movement of their value in the period 2008-2010. in selected public enterprises in order to determine the economic and development policy of the state in the field of natural resources management and environmental protection. Analysis of the established system of collection for the use of renewable, non-renewable and continuous natural resources through various types of fees and charges aims to examine the functionality of the instruments governing economic trends in which the user pays a fee for the use of natural resources and also bears the costs arising as a result of rehabilitation of degraded natural environment. In this sense, the main object of the research is to analyze the level of reimbursement for drainage, irrigation, use of water facilities and other services performance in the public enterprise Srbijavode, and analysis of market prices of hunted wild animals and their parts for the hunting period in the public enterprise Srbijasume.

Key words: *environment, natural resources, public enterprises, fees, taxes, market price*

UVOD

Životna sredina, pod kojom se, posmatrano sa ekonomskog aspekta, podrazumeva celovitost prirodnih resursa, predstavlja izvor prirodnih dobara i koristi za ekonomsku i ukupnu aktivnost čoveka, kao i rezervoar sa skladištenje nus proizvoda koji *a priori* nastaju kao posledica pomenutih aktivnosti. Ograničenost prirodnih resursa nameće potrebu za kreiranjem i implementacijom aktivnih ekonomskih politika u domenu održavanja, racionalnog korišćenja i obnavljanja životne sredine. Intencija kreatora ekonomskih politika je da se sve aktivnosti u oblasti životne sredine realizuju u skladu sa principom prevencije, principom da šteta treba da bude sprečena na izvoru nastajanja i principom zagađivač plaća, kako bi se obezbedilo unapređenje kvaliteta životne sredine, zaštita ljudskog zdravlja i racionalno korišćenje prirodnih resursa. U osnovi problematike zaštite životne sredine je suprotstavljenost interesa sa jedne strane šire društvene zajednice koja teži da kontroliše dinamiku i cenu korišćenja obnovljivih i neobnovljivih resursa prirode, i ekonomskih subjekata koji, vođeni isključivo

ciljem maksimiziranja profita, prirodno teže da minimiziraju sopstvene troškove za korišćenje i naročito za negativne efekte koje njihove aktivnosti proizvode po životnu sredinu. Aktivnosti država u oblasti životne sredine ili u vezi sa njom oličene su u različitim strategijama i merama koje se definišu i implementiraju na nacionalnom nivou, na nivou grupacija država i međunarodne zajednice uopšte. Intenziviranje ovih aktivnosti je posledica jačanja svesti o značaju i neophodnosti preduzimanja mera za održavanje, racionalno korišćenje i obnavljanje životne sredine i globalnih razmera posledica njihovog nepreuzimanja. U skladu sa međunarodnim ugovorima i politikom zaštite životne sredine u EU, u Srbiji se primenjuje čitav spektar mera ekonomske politike.

Formiranje cena korišćenja prirodnih resursa koji su u režimu državne svojine podpada u domen državnog intervencionizma pri čemu se posebno mora voditi računa o aspektima ekonomskog razvoja, aspektima ekologije u smislu očuvanja i održanja prirodnih vrednosti i prirodne raznovrsnosti za buduće generacije i aspektima svojinskih prava nad prirodnim vrednostima. U cilju održivog upravljanja prirodnim vrednostima i zaštite životne sredine, očuvanja kvaliteta prirodnih resursa i smanjenja zagađenja životne sredine, razvijeni su modeli "zagađivač plaća" i "korisnik plaća". U osnovi ovih modela je intencija da se za korišćenje obnovljivih, neobnovljivih i kontinualnih prirodnih resursa definišu dinamične realne cene. Posredstvom sistema naknada i taksi, kao ekonomskih instrumenata, regulišu se ekonomski tokovi u kojima korisnik prirodnih resursa plaća naknadu za korišćenje prirodnih vrednosti i snosi eksterne troškove za sanaciju i rekultivisanje degradirane životne sredine.

U nastojanju da se utvrdi ekonomska i razvojna politika Srbije u domenu upravljanja prirodnim resursima i zaštite životne sredine, u okviru ovog rada sprovedeno je ispitivanje metodologije razvijanja sistema naknada i taksi za korišćenje prirodnih resursa javnih preduzeća Srbijavode i Srbijašume, kao i analiza kretanja njihovih vrednosti u periodu 2008-2010. godina. Predmet istraživanja je analiza visine naknada za odvodnjavanje, navodnjavanje, korišćenje vodoprivrednih objekata i vršenje drugih usluga u preduzeću Srbijavode i analiza tržišnih cena ulovljenih divljači i njenih delova za lovni period u preduzeću Srbijašume.

ANALIZA VISINE NAKNADA ZA ODVODNJAVANJE, NAVODNJAVANJE, KORIŠĆENJE VODOPRIVREDNIH OBJEKATA I VRŠENJE DRUGIH USLUGA U PREDUZEĆU SRBIJAVODE U PERIODU 2008 – 2010. GODINA

U Javnom vodoprivrednom preduzeću Srbijavode, shodno Zakonu o vodama⁵, Upravni odbor donosi odluku o visinu naknade za odvodnjavanje, navodnjavanje i

⁵ Službeni glasnik RS, br. 30/10

korišćenje vodoprivrednih objekata i vršenje drugih usluga za svaku godinu. U cilju analize i ocene promena visine pomenutih naknada, izvršena je analiza kretanja pojedinačnih stopa u periodu 2008-2010. godine.

Naknade za odvodnjavanje

Visina naknade za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta na određenom tipu područja utvrđuje se na godišnjem nivou prema katastarskom prihodu po posebnoj stopi za fizička i pravna lica i za različite katastarske opštine koje se nalaze na teritoriji datog područja. Pregled kretanja visine stopa naknade u periodu 2008-2010. godina dat je u narednoj tabeli.

Stopa naknade za odvodnjavanje na poljoprivrednom i šumskom zemljištu melioracionog područja "Srem" poznata je samo za 2008. godinu i odnosi se na opštine Novi Beograd i Zemun. Na poljoprivrednom zemljištu melioracionog "Podrinjsko-kolubarskog" područja stopa naknade za odvodnjavanje u 2008. godini kreće se u rasponu od 299,48% do 598,96% za pravna lica odnosno od 261,60% do 523,17% za fizička lica i to po stopi od 598,96% za pravna lica i po stopi od 523,17% za fizička lica, a na šumskom zemljištu po stopi od 149,74% odnosno 130,78% za pravna i fizička lica respektivno u katastarskim opštinama: Šabac, Bogatić, Lazarevac⁶, Obrenovac, Barajevo⁷, Savski Venac i Čukarica. Po stopi od 299,48% odnosno 261,60% za pravna i fizička lica respektivno naknada se utvrđivala u sledećim katastarskim opštinama: Rakovica, Voždovac, Vračar, Ub, Lajkovac, Sopot, Mionica, Ljig, Valjevo, Arandelovac, Koceljeva, Osečina, Krupanj, Loznica, Vladimirci, K.O. Ljubovija, K.O. Sokolovo, K.O. Arapovac, K.O. Miroslajci, K.O. Strmovno, K.O. Prkosava, K.O. Brajkovac, K.O. Barzilovica, K.O. Dudovica, K.O. Lisović, K.O. Beljina, K.O. Manić, K.O. Rožanci, K.O. Arnajevo. U 2009. godini visina naknada kretala se u rasponu od 323,44% do 646,88% za pravna lica i od 282,53% do 565,02% za fizička lica, dok je u 2010. godini taj raspon iznosio od 249,05% do 498,10% i od 217,55% do 435,07% za pravna i fizička lica respektivno. Po nižim stopama naknada se, u obe posmatrane godine, utvrđivala u sledećim katastarskim opštinama: Ub, Lajkovac, Mionica, Ljig, Valjevo, Arandelovac, Koceljeva, Osečina, Krupanj, Loznica, Vladimirci, K.O. Ljubovija, dok se po višim stopama utvrđivala u katastarskim opštinama Šabac i Bogatić. Visina naknade za odvodnjavanje šumskog zemljišta u katastarskim opštinama Šabac i Bogatić obračunavala se po stopi od 323,44% za pravna i 282,53% za fizička lica u 2009. godini i po stopi od 249,05% za pravna i 217,55% za fizička lica u 2010. godini.

⁶ Osim za K.O. Sokolovo, K.O. Arapovac, K.O. Miroslajci, K.O. Strmovno, K.O. Prkosava, K.O. Brajkovac, K.O. Barzilovica, K.O. Dudovica

⁷ Osim za K.O. Lisović, K.O. Beljina, K.O. Manić, K.O. Rožanci, K.O. Arnajevo

Tabela 1.1.1. Visina naknada za odvodnjavanje preduzeća Srbijavode u periodu 2008-2010. godina

-u %-

Područje	Tip područja	PRAVNA LICA			FIZIČKA LICA		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
Srem	poljop. meliorac. šumsko meliorac.	598,96	-	-	523,17	-	-
		299,48	-	-	261,60	-	-
Podrinjsko - kolubarsko	poljop. meliorac. šumsko meliorac.	299,48-598,96	323,44-646,88	249,05-498,10	261,60-523,17	282,53-565,02	217,55-435,07
		149,74	323,44	249,05	130,78	282,53	217,55
Donji Dunav	poljop. meliorac. šumsko meliorac.	598,96	646,88	498,10	523,17	565,02	435,07
		74,87	161,72	124,52	65,39	141,24	108,75
Donji Dunav	vodno	299,48	323,44	249,05	261,60	282,53	217,55
Velika Morava	poljop. meliorac. šumsko meliorac.	299,48-598,96	323,44-646,88	249,05-498,11	261,60-523,17	282,53-565,02	217,55-435,08
			80,86	62,26		70,62	54,38
Ostale katastarske opštine	poljop. meliorac.	149,74	161,72	124,52	130,78	141,24	108,75

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade za odvodnjavanje preduzeća Srbijavode

*Visina naknade za odvodnjavanje građevinskog zemljišta, zemljišta pod saobraćajnicama i drugog zemljišta na melioracionom području iznosi dvadesetostruko više u odnosu na naknade za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta koje su date u tabeli.

Na poljoprivrednom zemljištu na melioracionom području "Donji Dunav" iznosila je za pravna lica 598,96%, 646,88%, 498,10% odnosno na šumskom zemljištu 74,87%, 161,72%, 124,52% a za fizička lica 523,17%, 523,17%, 435,07% odnosno na šumskom zemljištu 65,39%, 141,24%, 108,75% respektivno po godinama u periodu 2008-2010. godina. Date stope primenjivane su u sledećim katastarskim opštinama pomenutog područja: Kulič, Šalinac, Lipe I, Smederevo, Ostrvo, Kostolac, Kličevac, Rečica, Ram, Drmno, Klenovik, Bradarac, Maljurovac, Bubušinac, Bratinac, Beranje, Bare, Kasidol, Nabrđe, Trnjane, Zatonje, Ostrvo, Kiseljevo, Kumane, Topolovnik, Popovac, Biskuplje, Kurjače, Đurakovo, Majilovac, Sirakovo, Veliko Gradište, Požeženo, Salakovac, Veliko Crniće, Malo Crniće, Kravli Do, Šljivovac, Batuša, Kalište, Toponica, Veliko Selo, Vrbnica, Negotin, Dušanovac, Radujevac, Samarinovac, Miloševo, Srbovo, Kobišnice, Bukovče, Prahovo.¹

Na poljoprivrednom zemljištu na vodnom području "Donji Dunav" iznosila je za pravna lica 299,48%, 323,44%, 249,05% i za fizička 261,60%, 282,53%, 217,55% respektivno po godinama u periodu 2008-2010. godina. U 2008. godini po pomenutim stopama naknada se obračunavala u sledećim katastarskim opštinama: Višnjica, Slanci, Veliko Selo, Mirijevo, Mali Mokri Lug, Beli Potok, Zuce, Seone, Udovice, Petrijevo, Kusiće, Tribrode, Carevac, Desine, Kamijevo, Srednjevo, Pečanica, Ljubinje, Češljava Bara, Garevo, Doljašnjica, Makce, Malo Gradište, Smoljinac, Šapine, Zabrega, Boževac, Kobilje, Kula, Aljudovo, Crljenac, Vinci, Usje, Golubac, Braničevo, Ponikve, Donja Kruševica, Radoševac, Bikinje, Šuvajić, Barič, Sladinac, Miljević, Vojilovo, Mrčkovac, Kudreš, Maleševo, Klenje, Žitkovic, Dušmanić, Slatina, Mihajlovac, Mala Kamenica, Dupljane, Štubik, Vidrovac, Jasenica, Karbulovo, Trnjane, Sikole II, Čubra, Brestovac, Zlot IV, Zlot V, Zlot I, Šarbanovac, Metovnica, Podgorac I, Sumrakovac, Savinac, Osnić, Valakonje, Vrbovac, Boljevac i sve katastarske opštine na području opština: Grocka, Petrovac i Zaječar. U 2009. i 2010. godini po navedenim stopama naknada se obračunavala za katastarske opštine: Seone, Udovice, Petrijevo, Kusiće, Tribrode, Carevac, Desine, Kamijevo, Srednjevo, Pečanica, Ljubinje, Češljava Bara, Garevo, Doljašnjica, Makce, Malo 2 Gradište, Smoljinac, Šapine, Zabrega, Boževac, Kobilje, Kula, Aljudovo, Crljenac, Vinci, Usje, Golubac, Braničevo, Ponikve, Donja Kruševica, Radoševac, Bikinje, Šuvajić, Barič, Sladinac, Miljević, Vojilovo, Mrčkovac, Kudreš, Maleševo, Klenje, Žitkovic, Dušmanić, Slatina, Mihajlovac, Mala Kamenica, Dupljane, Štubik, Vidrovac, Jasenica, Karbulovo, Trnjane, Sikole II, Čubra, Brestovac, Zlot IV, Zlot V, Zlot I, Šarbanovac, Metovnica, Podgorac I,

¹ U 2008. godini i u opštinama Stari Grad i svim katastarskim opštinama na području opštine Palilula, osim K.O. Višnjica, Slanci i Veliko Selo

Sumrakovac, Savinac, Osnić, Valakonje, Vrbovac, Boljevac i sve katastarske opštine na području opština: Petrovac i Zaječar.

Na poljoprivrednom zemljištu melioracionog područja "Velika Morava" stopa naknade za odvodnjavanje kretala se u rasponu od 299,48% do 598,96%, od 323,44% do 646,88% i od 249,05% do 498,11% za pravna lica odnosno od 261,60% do 523,17%, od 282,53% do 565,02%, od 217,55% do 435,08% za fizička lica respektivno u posmatranom periodu 2008-2010. godina. Po višoj stopi naknada se u svim posmatranim godinama određivala u sledećim katastarskim opštinama: Vranovo, Radinac, Vučak, Vodanj, Mala Krsna, Landovo, Kolari, Drugovac II, Binovac, Vrbovac, Skobalj, Osipaonica, Lugavčina, Saraorci, Dubravica, Petka, Batovac, Ćirikovac, Brežane, Živica, Dragovac, Požarevac, Lučica, Popovac, Prugovo I, Prugovo II, Poljana, Vlaški Do, Aleksandrovac, Oreovica, Simićevo, Žabari, Porodin, Kušiljevo, Svilajnac, Dublje, Crkvenac, Lozovik, Miloševac, Krnjevo, Trnovče, Veliko Orašje, Mala Plana, Smederevska Palanka, Glibovac I, Pridvorica, Vodice, Ratari, Kusadak, Velika Plana, Donja Livadica, Staro Selo, Novo Selo I, Novo Selo II i Markovac. U ovim opštinama naknada za odvodnjavanje na šumskom zemljištu iznosila je u 2009. godini 80,86% za pravna odnosno 70,62% za fizička lica i u 2010. Godini 62,26% za pravna odnosno 54,38% za fizička lica. Po nižoj stopi naknada se u svim posmatranim godinama utvrđivala u katastarskim opštinama: Smederevo, Arandelovac, Smederevska Palanka, Velika Plana, Lapovo, Batočina, Svilajnac, Žabari, Jagodina, Ćuprija, Paraćin i Despotovac.²

U ostalim katastarskim opštinama, odnosno opštinama koje nisu obuhvaćene pomenutim područjima, visina naknade za odvodnjavanje utvrđena je po posebnoj stopi za pravna i fizička lica u svakoj posmatranoj godini.

U periodu 2008-2010. godina, na svim posmatranim područjima, kako za pravna tako i za fizička lica, uočen je isti trend kretanja visine stope naknade za odvodnjavanje, pri čemu je evidentan viši iznos stopa za pravna u odnosu na fizička lica. U 2009. u odnosu na 2008. godinu zabeleženo je povećanje stope na poljoprivredno melioracionom području, dok je u 2010. godini vrednost stope smanjena i u odnosu na prethodnu i u odnosu na 2008. godinu.

Na poljoprivredno melioracionim područjima u kojima se stope naknade naplaćuju po nižim i višim stopama (Podrinjsko-kolubarsko područje i područje "Velika Morava"), niža stopa naknade za odvodnjavanje povećana je za 23,96% u 2009. u odnosu na 2008. godinu za pravna lica, dok je za fizička lica povećana za 20,93%. Viša stopa u 2009. u odnosu na prethodnu godinu povećana je za pravna lica za 47,92% a za fizička lica za 41,85%. U 2010. godini i viša i niža stopa

² U 2008. godini i u opštinama Mladenovac i Sopot

naknade su smanjene u odnosu na 2009. godinu i to za pravna lica 148,78% i 74,39% respektivno, i za fizička lica 129,95% i 64,98% respektivno.

Na poljoprivrednim zemljištima na melioracionom području "Donji Dunav" i na vodnom području "Donji Dunav", stopa naknade u 2009. u odnosu na 2008. godinu za pravna lica povećana je u proseku za 35,94% dok je za fizička lica povećana u proseku za 31,39%. U 2010. godini ista stopa smanjena je u proseku za 111,59% za pravna i za 97,47% za fizička lica.

U ostalim katastarskim opštinama, najviša stopa naknade zabeležena je u 2009. godini kada je njena vrednost za pravna lica bila viša za 11,98% u odnosu na 2008. godinu, odnosno za 37,2% u odnosu na 2010. godinu. U istoj godini stopa naknade za fizička lica ostvarila je povećanje od 10,46% u odnosu na 2008. godinu, odnosno 32,49% u odnosu na 2010. godinu.

U posmatranom periodu, kretanje stopa naknade za odvodnjavanje na šumskom zemljištu beleži trend povećanja u 2009. u odnosu na 2008. godinu i to za pravna lica u proseku za 130,275% i fizička lica u proseku za 113,8% i smanjenja u 2010. u odnosu na 2009. godinu i to za pravna lica u proseku za 40,30% i fizička lica u proseku za 37,9%. Osnovna razlika u odnosu na kretanje stopa naknade za odvodnjavanje na poljoprivrednom zemljištu ogleda se u tome što su stope naknada na šumskom zemljištu u 2010. godini smanjene u odnosu na prethodnu ali ne i u odnosu na 2008. godinu.

Naknade za navodnjavanje

U periodu 2008-2010. godine utvrđena visina godišnje naknade za navodnjavanje iz hidromelioracionih sistema i akumulacija različita je za različite vrste kapaciteta. U posmatranom periodu, visina naknada beleži konstantan rast kako za instalirani, tako i za angažovani kapacitet.

Najniža visina naknade za instalirane kapacitete od 793,94 dinara/ha zabeležena je u 2008. godini nakon čega njena vrednost respektivno raste na 857,45 dinara/ha, odnosno 908,90 dinara/ha u 2009. i 2010. godini.

Visina naknade za angažovani kapacitet koji se odnosi na ukupno preuzetu količinu vode posebno je utvrđivana za one obveznike koji imaju i one koji nemaju merne uređaje. U oba slučaja, u posmatranom periodu, zabeležen je konstantan rast visine naknada i to za obveznike naknade koji imaju merne uređaje u rasponu od 530,00 dinara/1.000 m³ do 606,74 dinara/1.000 m³, odnosno za obveznike naknade koji nemaju merne uređaje u rasponu od 793,94 dinara/ha do 908,90 dinara/ha.

Tabela 1.1.2.1. Godišnja naknada za navodnjavanje iz hidromelioracionih sistema i akumulacija

-u RSD-

R.b.	Vrsta kapaciteta	Merna jedinica	Visina naknade		
			2008.	2009.	2010.
1.	instalirani kapacitet	ha	793,94	857,45	908,90
2.	angažovani kapacitet (preuzeta količina vode)				
2.1.	za obveznike naknade koji imaju merne uređaje	1.000 m ³	530,00	572,40	606,74
2.2.	za obveznike naknade koji nemaju merne uređaje	ha	793,94	857,45	908,90

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade za navodnjavanje preduzeća Srbijavode

Za preuzetu količinu vode preko crpne stanice visokog pritiska (bez troškova električne energije) u 2008. godini korisnik je bio u obavezi da plati dodatnu naknadu u visini od 793,94 dinara za svaki litar u sekundi instaliranog kapaciteta u crpnoj stanici za svoju površinu. Za istu uslugu u 2009, odnosno 2010. godini korisnici su bili u obavezi da izdvoje 857,45, odnosno 908,90 dinara.

Naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga

Naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga odnose se na:

- naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata za snabdevanje vodom stanovništva, industrije i ribnjaka,
- naknade za korišćenje objekata za odvođenje otpadnih voda i
- naknade za korišćenje vodnog zemljišta.

Godišnja naknada za korišćenje hidromelioracionih objekata i akumulacija za zahvat vode za potrebe vodosnabdevanja stanovništva, industrije i ribnjaka utvrđuje se kako za instalirani kapacitet tako i za angažovani kapacitet (preuzeta količina vode) kod obveznika naknade koji imaju, odnosno nemaju merne uređaje.

Iznos naknada za instalirani kapacitet u periodu 2008-2010. godine beleži konstantan rast, kako u pogledu vodosnabdevanja stanovništva i industrije, tako i s aspekta projektovane površine ribnjaka. Mesečna naknada za potrebe vodosnabdevanja stanovništva i industrije, za svaki litar u sekundi instaliranog kapaciteta u 2008. godini iznosila je 87,24 dinara, odnosno 94,22 i 99,87 dinara respektivno u 2009. i 2010. godini, dok se, u posmatranom periodu, visina

naknade za projektovanu površinu ribnjaka kretala u rasponu od 900,05 dinara/ha do 1.030,37 dinara/ha.

U posmatranom periodu, iznos naknade za angažovani kapacitet, odnosno preuzetu količinu vode, za obveznike koji imaju merne uređaje za potrebe vodosnabdevanja stanovništva i industrije i za potrebe ribnjaka ima rastući trend kretanja. Za potrebe vodosnabdevanja stanovništva i industrije naknada je bila najniža u 2008. godini kada je iznosila 849,70 dinara/1.000 m³, nakon čega je u 2009. i 2010. godini njena vrednost respektivno porasla na 917,68 dinara/1.000 m³, odnosno 972,74 dinara/1.000 m³. U istom periodu, naknada za ribnjake za obveznike koji imaju merne uređaje kretala se u rasponu od 625,82 dinara/1.000 m³ do 716,44 dinara/1.000 m³.

U periodu 2008-2010. godina, vrednost naknade za angažovani kapacitet, odnosno preuzetu količinu vode, za obveznike koji nemaju merne uređaje za potrebe vodosnabdevanja stanovništva i industrije i za potrebe ribnjaka takođe, ima rastući trend kretanja. Visina naknade za potrebe vodosnabdevanja stanovništva i industrije za obveznike koji nemaju merne uređaje imala je istu vrednost i trend kretanja kao i kod obveznika koji imaju merne uređaje, dok je u slučaju ribnjaka njena vrednost značajno viša u poređenju sa visinom naknade koja je plaćana u slučajevima kada postoje merni uređaji. Visina naknade za ribnjake u slučaju odsustva mernih uređaja najniža je bila u 2008. godini kada je iznosila 6.257,82 dinara/1.000 m³, nakon čega se njena vrednost u 2009. godini povećala na 6.758,45 dinara/1.000 m³, odnosno na 7.163,96 u 2010. godini.

Tabela 1.1.3.1. Godišnja naknada za korišćenje hidromelioracionih objekata i akumulacija za zahvat vode

-u RSD-

R.b.	Vrsta kapaciteta	Merna jedinica	Visina naknade		
			2008.	2009.	2010.
1.	instalirani kapacitet				
1.1.	za potrebe vodosnabdevanja stanovništva i industriji*	l	87,24	94,22	99,87
1.2.	projektovanu površinu ribnjaka	ha	900,05	972,05	1.030,37
2.	angažovani kapacitet (preuzeta količina vode), za obveznike naknade koji imaju merne uređaje				
2.1.	za vodosnabdevanje stanovništva i industrije	1.000 m ³	849,70	917,68	972,74
2.2.	za ribnjake	1.000 m ³	625,82	675,89	716,44
3.	angažovani kapacitet (preuzeta količina vode), za obveznike naknade koji nemaju merne uređaje				
3.1.	za vodosnabdevanje stanovništva i	1.000 m ³	849,70	917,68	972,74

	industrije				
3.2.	za ribnjake	ha	6.257,82	6.758,45	7.163,96
4.	za preuzetu količinu vode preko crpne stanice visokog pritiska**	l	793,94	857,45	908,90
5.	za korišćenje akumulacija i kanala za uzgoj riba				
5.1.	pri normalnom nivou vode u akumulaciji i kanalu	ha	8.940,04	9.655,24	10.234,55
5.2.	za kavezni uzgoj riba	m ²	983,26	1.061,92	-

Izvor: prema podacima Odluke o visini naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga preduzeća Srbijavode

* dinara mesečno, za svaki litar u sekundi instaliranog kapaciteta

** bez troškova električne energije) obveznik plaća dodatnu naknadu u visini od 793,94 dinara za svaki litar u sekundi instaliranog kapaciteta u crpnoj stanici.

Za preuzetu količinu vode preko crpne stanice visokog pritiska, bez troškova električne energije, obveznik plaća dodatnu naknadu za svaki litar u sekundi instaliranog kapaciteta u crpnoj stanici. U posmatranom periodu, vrednost naknade ima rastući trend kretanja od 793,94 dinara koliko je iznosila u 2008. godinu do vrednosti od 908,90 dinara zabeležene u 2010. godini. Dakle, u odnosu na 2008. godinu visina naknade prosečno je porasla za 8%, odnosno 14,48% respektivno u 2009. i 2010. godini.

Godišnja naknada za korišćenje akumulacija i kanala za uzgoj riba utvrđuje se za površine vodnog ogledala pri normalnom nivou vode u akumulaciji i kanalu i za kavezni uzgoj riba, dok se bliži uslovi korišćenja akumulacija i kanala za uzgoj riba regulišu ugovorom. U posmatranom periodu, godišnja naknada za korišćenje akumulacija i kanala za uzgoj riba za površine vodnog ogledala pri normalnom nivou vode u akumulaciji i kanalu ima rastući trend kretanja i kreće se u rasponu od 8.940,04 dinara/ha koliko je iznosila u 2008. godini do vrednosti od 10.234,55 dinara/ha zabeležene u 2010. godini. Godišnja naknada za korišćenje akumulacija i kanala za kavezni uzgoj riba beležila je vrednost od 983,26 dinara/m² i 1.061,92 dinara/m² respektivno u 2008. i 2009. godini, dok njena visina u 2010. godini nije precizirana.

Tabela 1.1.3.2. Proizvodnja i prodajna cena ribe u periodu 2008-2010. godina

R.b.	Opis	Jedinica mere	2008.	2009.	2010.
1.	Proizvodnja konzumne ribe	t/h	7374	7549	8331
2.	Proizvodnja konzumne ribe (izlovljeno)	t/h	5760	6366	7016
3.	Cena šaran	kg/RSD	270,81	319,82	289,73

Izvor: RZS

S obzirom da je voda prirodni resurs koji se koristi u uzgoju ribe, u cilju utvrđivanja ekonomske koristi ove aktivnosti, nije na odmet dati pregled ukupne proizvodnje i prodajne cene ribe u posmatranom vremenskom periodu.

Naknada za korišćenje hidromelioracionih objekata za odvođenje prečišćenih, upotrebljenih i drugih voda čiji kvalitet odgovara propisanoj kategoriji prijemnika utvrđenog opštim aktom JVP Srbijavode utvrđuje se u godišnjem iznosu prema količini i načinu odvođenja voda, i to za: gravitaciono odvođenje, crpljenjem ili kombinovano i crpljenjem uz razblaživanje.

U posmatranom periodu, visina naknada za korišćenje objekata za odvodnjavanje otpadnih voda za sve tipove odvođenja beleži rastući trend kretanja, pri čemu je za potrebe crpljenja uz razblažavanje bilo potrebno izdvojiti znatno viši iznos novca u odnosu, pre svega, na gravitaciono odvodnjavanje ali i odvođenje crpljenjem, odnosno kombinovanom metodom.

Tabela 1.1.3.3. Naknade za korišćenje objekata za odvođenje otpadnih voda
-u RSD-

R.b.	Način odvođenja otpadnih voda	Merna jedinica	Visina naknade		
			2008.	2009.	2010.
1.	gravitaciono odvođenje	1.000 m ³	901,00	973,08	1.031,46
2.	crpljenjem ili kombinovano	1.000 m ³	2.245,30	2.424,92	2.570,41
3.	crpljenjem uz razblaživanje	1.000 m ³	3.045,20	3.288,82	3.486,15

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade za korišćenje objekata za odvođenje otpadnih voda preduzeća Srbijavode

U periodu 2008-2010. godina visina naknade gravitacionog odvođenja kretala se u rasponu od 901,00 dinara/1.000 m³ čija vrednost je utvrđena u 2008. godini do vrednosti od 1.031,46 dinara/1.000 m³ u 2010. godini. Nešto viša bila je visina naknade za odvođenje otpadnih voda crpljenjem ili kombinovano i kretala se u rasponu od 2.245,39 dinara/1.000 m³ u 2008. godini do 2.570,41 dinara/1.000 m³ u 2010. godini. Najviša vrednost naknade utvrđena je za odvođenje otpadnih voda crpljenjem uz razblažavanje i njena visina se kretala u rasponu od 3.045,20 dinara/1.000 m³ u 2008. godini do 3.486,15 dinara/1.000 m³ u 2010. godini.

Pored pomenutih naknada, za odvođenje prečišćenih, upotrebljenih i drugih voda čiji kvalitet na mestu uliva ne odgovara propisanoj kategoriji prijemnika, utvrđuje se i naknada za zagađivanje po principu "zagađivač plaća":

- za svaki m³ upuštene vode u zavisnosti od stepena zagađenosti iznad propisanih vrednosti prema sadržaju zagađujućih materija u vodi izraženih u kg/1.000 m³ i
- za svaki m³ u slučaju promenjenih svojstava vode iznad propisanih vrednosti.

Tabela 1.1.3.4. Naknada za svaki m³ prema sadržaju zagađujućih materija u vodi
-u RSD-

R.b.	Vrsta zagađenja	Merna jedinica	Visina naknade		
			2008.	2009.	2010.
1.	Hemijska potrošnja kiseonika (HPK-bihromat)	kg/1.000 m ³	1.425,10	1.539,11	1.631,46
2.	Suspendovane materije	kg/1.000 m ³	1.425,10	1.539,11	1.631,46
3.	Amonijum jon	kg/1.000 m ³	4.339,75	4.686,93	4.968,14
4.	Ulja, masti (etarski ekstrakt) i belančevine	kg/1.000 m ³	20.649,30	22.301,24	23.639,31
5.	Sulfidi	kg/1.000 m ³	25.871,40	27.941,11	29.617,58
6.	Nitrati	kg/1.000 m ³	947,40	1.023,19	1.084,58
7.	Fosfati	kg/1.000 m ³	8.247,00	8.906,76	9.441,16
8.	Natrijum	kg/1.000 m ³	4.633,60	5.004,29	5.304,55

Izvor: prema podacima Odluke o visini naknade prema sadržaju zagađujućih materija u vodi preduzeća Srbijavode

U posmatranom periodu, visina naknade za svaki m³ upuštene vode u zavisnosti od stepena zagađenosti iznad propisanih vrednosti prema sadržaju zagađujućih materija u vodi najviša je u slučaju zagađenja etarskim ekstraktima, belančevinama i sulfidom. U periodu 2008-2010. godina visina naknada kod svih vrsta zagađenja ima rastući trend kretanja. Vrednost naknade kod svih vrsta zagađenja u odnosu na 2008. godinu respektivno se povećavala za 8%, odnosno 14,48% u 2009. i 2010. godini. Treba imati u vidu da je rast visine naknade od 8% niži od stope rasta cena na malo u istoj godini (Indeks cena na malo u 2009. godini iznosio je 110,1), dok je povećanje naknade u 2010. godini od 14,8% značajnije veće od rasta cena na malo (Indeks cena na malo u 2010. godini iznosio je 108,6).

Tabela 1.1.3.5. Naknade za svaki m³ u slučaju promenjenih svojstava vode iznad propisanih vrednosti

-u RSD-

R.b.	Svojstvo vode	Merna jedinica	Visina naknade		
			2008.	2009.	2010.
1.	Boja primetna	1.000 m ³	453,50	489,78	519,17
2.	Temperatura preko 30 oC	1.000 m ³	453,50	489,78	519,17
3.	PH 1) od 6,8 do 5,0 i 8,5 do 9,5	1.000 m ³	722,80	780,62	827,46
	2) od 5,0 do 4,0 i 9,5 do 10,5		1.016,75	1.098,09	1.163,98
	3) ispod 4,0 i iznad 10,5		1.425,20	1.539,22	1.631,57

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade u slučaju promenjenih svojstava vode iznad propisanih vrednosti preduzeća Srbijavode.

U periodu 2008-2010. godina visina naknada za svaki m³ u slučaju promjenjenih svojstava vode iznad propisanih vrednosti imala je rastući trend kretanja za svaki tip promene svojstva vode. Kao i kod naknada za povećan sadržaj zagađujućih materija u vodi i u slučaju promene svojstva vode naknade su se u odnosu na 2008. godinu respektivno povećavale za 8%, odnosno 14,48% u 2009. i 2010. godini, što je neophodno posmatrati u kontekstu stopa rasta cena na malo u posmatranom periodu.

U celokupnom posmatranom periodu, merenja za potrebe utvrđivanja naknada obavljala su se na sledeći način:

- količina ispuštene upotrebene vode utvrđuje se merenjem protoka;
- u slučaju da se ne meri količina ispuštenih upotrebljenih voda ista će biti obračunata prema izmerenim količinama zahvaćene vode;
- ukoliko obveznik plaćanja naknade nema ugrađene merne uređaje, količina upotrebene vode utvrđuje se na osnovu maksimalnih instaliranih vodozahvatnih kapaciteta;
- uzimanje uzoraka upotrebljenih voda za analitički pregled vršiće se u prisustvu predstavnika JVP „Srbijavode“;
- laboratorijskom analizom utvrđuju se za svaki m³ upuštene vode stepen zagađenosti iznad propisanih vrednosti prema sadržaju zagađujućih materija u vodi izraženih u kg/1.000 m³ i promenljiva svojstva vode iznad propisanih vrednosti i u skladu sa pravilnikom o korišćenju objekata hidromelioracionih sistema za prihvatanje i odvođenje upotrebljenih i drugih voda.

U posmatranom periodu, pomenute naknade obveznik plaća u slučaju ako sadržaj oksidabilnih materija upuštenih voda, izražen kao HPK (bihromatni), ne prelazi granicu od 150 mg/l. Ukoliko sadržaj oksidabilnih materija upuštenih voda, izražen kao HPK (bihromatni), prelazi granicu od 150 mg/l iznos naknade iz člana 10. tač. 1. i 2. ove odluke se uvećava i to:

- od 151 mg/l do 250 mg/l.....za 10%;
- od 251 mg/l do 500 mg/l.....za 20%;
- od 501 mg/l do 1000 mg/l.....za 40%;
- od 1001 mg/l do 3000 mg/l.....za 50%;
- preko 3001 mg/l.....za 75%.

Naknade se, u celini ili korigovane, u slučaju prelaska granice od 150 mg/l odnose na korišćenje hidromelioracionih objekata kojima prirodni i veštački vodotoci služe kao krajnji recipijent. U izloženom pregledu uočeno je progresivno povećanje visine naknade sa povećanjem sadržaja oksidabilnih materija, odnosno količine ispuštenih štetnih materija.

Naknada za korišćenje vodnog zemljišta za tovarište peska, šljunka, nafte i naftinih derivata, opasnih materija i za ostale svrhe (odnosi se na manipulativni

prostor, prostor za smeštaj mehanizacije i opreme, prostor za lagerovanje drugih materijala i dr.), utvrđuje se u godišnjem iznosu po m².

U posmatranom periodu, za isto mesto i istu svrhu, visina naknade se u odnosu na 2008. godinu respektivno povećavala za 8%, i 14,48% u 2009. i 2010. godini, što u 2009. godini, imajući u vidu Indeks cena na malo, ne predstavlja povećanje u apsolutnom iznosu. Ustanovljeni trend rasta visine naknade isti je i za ostale svrhe pri čemu je nezavisno od mesta primetna ustaljena vrednost naknade u 2008. godini od 80,50 dinara/m² odnosno 86,94 i 92,16 dinara/m² u 2009. i 2010. godini.

Tabela 1.1.3.6. Naknada za korišćenje vodnog zemljišta

-u RSD-

Svrha	Tovarište peska din/m ²			Tovarište šljunka din/m ²			Tovarište nafte i naft.deriv. din/m ²			Opasne materije din/m ²			Ostale svrhe din/m ²		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
God.															
Mesto (km)															
Reka Dunav - desna obala od 11110+000 – 1124+375 ³	266,20	287,50	304,75	178,00	192,24	203,77	266,20	287,50	304,75	319,40	344,95	365,65	80,50	86,94	92,16
Reka Dunav – ostala mesta	239,60	258,77	274,30	159,60	172,37	182,71	239,60	258,77	274,30	286,00	308,88	327,41	80,50	86,94	92,16

³ U 2008. godini 1162+000 – 1186+000

Ostala mesta	Reka Morava	Reka Drina ostala mesta	Reka Drina Od 0+000 – 83+400	Reka Sava desna obala 62+000-130+000 ⁴
192,30	239,60	215,90	239,60	239,60
207,68	258,77	233,17	258,77	258,77
220,14	274,30	247,16	274,30	274,30
128,30	159,60	144,70	159,60	159,60
138,56	172,37	156,28	172,37	172,37
146,87	182,71	165,66	182,71	182,71
192,30	239,60	215,90	239,60	239,60
207,68	258,77	233,17	258,77	258,77
220,14	274,30	247,16	274,30	274,30
230,80	286,00	259,20	286,00	286,00
249,26	308,88	279,94	308,88	308,88
264,21	327,41	296,74	327,41	327,41
80,50	80,50	80,50	80,50	80,50
86,94	86,94	86,94	86,94	86,94
92,16	92,16	92,16	92,16	92,16

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknada za korišćenje vodnog zemljišta preduzeća Srbijavode

Za korišćenje vodnog zemljišta koje se koristi za boravak i privez: brodova, čamaca, brodova-restorana, splavova, plovni naprava, plovila i drugih plovni objekata utvrđuje se naknada u godišnjem iznosu prema kategoriji vodotoka, a po m² akvatorije i obale.

Tabela 1.1.3.7. Naknada za korišćenje vodnog zemljišta prema kategoriji vodotoka

Kategorija vodotoka	Reka	Stacionaža od km do km	Za akvatoriju din/m ²			Za obalu din/m ²		
			2008	2009	2010	2008	2009	2010
I	Dunav	860+000 880+000	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84
		930+000 -	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84

⁴ U 2008. godini 8+000 – 48+000

Kateg. vodot.	Reka	Stacionaža od km do km	Za akvatoriju din/m ²			Za obalu din/m ²		
		940+000						
		985+000 - 995+000	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84
		1075+000 - 1124+375	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84
II	Dunav	880+000 - 930+000	188,90	204,01	216,25	104,90	113,29	120,09
		940+000 - 985+000	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84
		995+000 - 1075+000	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84
III	Dunav	845+000 - 860+000	154,20	166,54	176,53	66,10	71,39	75,67
I	Sava desna obala	62+000 - 130+000 ⁵	281,00	303,48	321,69	140,50	151,74	160,84
	Drina	0+000 - 83+400	154,20	166,54	176,53	66,20	71,50	75,79
	Nišava	8+400 - 25+500	188,90	204,01	216,25	104,90	113,29	120,09
	Zapadna Morava kroz Čačak	147+000 - 161+000	188,90	204,01	216,25	104,90	113,29	120,09
	Zapadna Morava kroz Kruševac	10+000 - 20+000	188,90	204,01	216,25	104,90	113,29	120,09
	Ibar kroz Kraljevo	4+000 - 8+000	188,90	204,01	216,25	104,90	113,29	120,09
	Velika Morava kroz Čupriju	145+000 - 151+000	188,90	204,01	216,25	104,90	113,29	120,09
	Ostala mesta		143,40	154,87	164,16	66,20	71,50	75,79

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade za korišćenje vodnog zemljišta prema kategoriji vodotoka preduzeća Srbijavode

Za I kategoriju vodotoka reke Dunav nezavisno od stacionaže, posmatrano pojedinačno po godinama, visina naknada kako za akvatoriju, tako i za obalu, utvrđena je u istom iznosu. Vremenski posmatrano, visina datih naknada i za akvatoriju i za obalu u odnosu na 2008. godinu respektivno je rasla za 8% i 14,49% u 2009. i 2010. godini.

Za II kategoriju reke Dunav, za stacionažu 880+000 - 930+000, u 2008. godini visina utvrđene naknade za akvatoriju je iznosila 188,90 dinara/m², a za obalu 104 dinara/m². Po istom osnovu, u 2009. i 2010. godini pomenute naknade su respektivno iznosile 204,01 i 113,29 dinara/m², odnosno 216,25 i 120,09

⁵ U 2088. godini za 0+000-9+500, 39+000-42+400 i 103+800-106+30

dinara/m². Za stacionažu od 940+000 - 985+000 i 995+000 - 1075+000 utvrđena je ista visina naknada koje su za akvatoriju i za obalu respektivno u periodu 2008-2010. godine iznosile 281,00 i 140,50 dinara/m² 303,48 i 151,74 dinara/m² i 321,69 i 160,84 dinara/m². Pomenute naknade u odnosu na 2008. godinu respektivno su rasle za 8% i 14,49%. u 2009 i 2010. godini.

Za III kategoriju reke Dunav za stacionažu 845+000 - 860+000 naknade su i za akvatoriju i za obalu u odnosu na 2008. godinu respektivno rasle za 8% i 14,49% u 2009. i 2010. godini.

Za I kategoriju svih ostalih navedenih reka, nezavisno od stacionaže kao i za sva ostala mesta visina naknade u odnosu na 2008. godinu takođe je respektivno rasla za 8% i 14,49% u 2009. i 2010. godini. Na godišnjem nivou utvrđuju se i naknade za korišćenje vodnog zemljišta za druge namene poput korišćenja i izgradnje privremenih objekata, obavljanja privredne i poljoprivredne delatnosti i korišćenja i izgradnje ribnjaka.

Tabela 1.1.3.8. Naknade za korišćenje vodnog zemljišta za druge namene

-u RSD-

R.b.	Namene korišćenja	Merna jedinica	Visina naknade		
			2008.	2009.	2010.
1.	korišćenje i izgradnju privremenih objekata za obavljanje privredne delatnosti	m ²	1.502,00	1.622,16	1.719,49
2.	korišćenje i izgradnju objekata u koritu vodotoka	m ²	2.506,90	2.707,45	2.869,90
3.	obavljanje privredne delatnosti				
3.1.	za pozajmište peska i šljunka iz inundacije i sprudova u koritu reke za I kategoriju korisnika- $K \leq 1$	m ²	8,00	8,64	9,16
3.2.	za pozajmište peska i šljunka iz inundacije i sprudova u koritu reke za II kategoriju korisnika- $1 < K \leq 2$	m ²	15,90	17,17	18,20
3.3.	za pozajmište peska i šljunka iz inundacije i sprudova u koritu reke za III kategoriju korisnika- $2 < K \leq 3$	m ²	23,90	25,81	27,36
3.4.	za pozajmište peska i šljunka iz inundacije i sprudova u koritu reke za IV kategoriju korisnika- $K > 3$	m ²	31,80	34,34	36,40
3.4.	za obavljanje drugih privrednih delatnosti	m ²	150,20	162,22	171,95
4.	obavljanje poljoprivredne delatnosti				
4.1.	za livade i pašnjake	ha	568,30	613,76	650,58

⁶ K - odnos količine materijala za eksploataciju (m³) i površine eksploatacionog polja (m²) prema izdatoj vodoprivrednoj saglasnosti na tehničku dokumentaciju za lokaciju na kojoj je predviđena eksploatacija

4.2.	za obradivo poljoprivredno zemljište i za druge namene u oblasti poljoprivrede	ha	3.385,60	3656,45	3.875,84
5.	korišćenje i izgradnju ribnjaka	ha	24.778,60	26.760,89	28.366,54

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade za korišćenje vodnog zemljišta za druge namene preduzeća Srbijavode

U posmatranom periodu, visina naknada za korišćenje vodnog zemljišta za druge namene, poput korišćenja i izgradnje privremenih objekata, obavljanja privredne i poljoprivredne delatnosti i korišćenja i izgradnje ribnjaka, u odnosu na 2008. godinu respektivno je u proseku rasla za 8% i 14,49% u 2009. i 2010. godini. Kretanje visine naknade u posmatranom periodu ponovo treba posmatrati u kontekstu stopa rasta cena na malo.

Godišnja naknada za korišćenje vodnog zemljišta za rekreacione svrhe (odmor i izletnički turizam) i vršenje drugih usluga utvrđuje se po različitim zonama za fizička i pravna lica.

Tabela 1.1.3.9. Godišnja naknada za korišćenje vodnog zemljišta za rekreacione svrhe

Namena	Jed. mere	2008.									2009.									2010.								
		Zona I			Zona II			Zona III			Zona I			Zona II			Zona III			Zona I			Zona II			Zona III		
		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.		f.l.	p.l.	
Postavljanje kamp prikol.	din/m ²	14,6	29,3		13,1	26,3		5,8	11,7		15,7	31,6		14,1	28,4		6,2	12,6		16,7	33,5		15,0	30,1		6,6	13,4	
Vikend kuća sa okućnicom	din/m ²	18,2	36,5		14,6	29,3		7,3	14,6		19,6	39,4		15,7	31,6		7,8	15,7		20,8	41,7		16,7	33,5		8,3	16,7	
Postavljanje pokretnih prodavnica	din/m ²	29,3	58,4		25,6	51,2		21,9	43,9		31,6	63,0		27,6	55,3		23,6	47,4		33,5	66,8		29,3	58,6		25,0	50,2	
Turis.ugost. objekti	din/m ²	36,5	73,0		29,3	58,4		25,6	51,0		39,4	78,8		31,6	63,0		27,6	55,0		41,7	83,5		33,5	66,8		29,3	58,3	
Okućnica turist.objek.	din/m ²	15,7	29,3		10,9	21,9		7,3	14,6		16,9	31,6		11,7	23,6		7,8	15,7		17,9	33,5		12,4	25,0		8,3	16,7	

Izvor: Prema podacima Odluke o visini naknade za korišćenje vodnog zemljišta za rekreacione svrhe preduzeća Srbijavode, Napomena: f.l.- fizička lica; p.l.- pravna lica.

Vodno zemljište po zonama obuhvata:

- zona I - gradovi, turistička mesta i nacionalni parkovi;
- zona II - gradska naselja;
- zona III - ostala naselja, sela i područja opština van naseljenih mesta.

U periodu 2008-2010. godina, godišnja naknada za korišćenje vodnog zemljišta za rekreacione svrhe bilo da je reč o postavljanju kamp prikolica, vikend kućama sa okućnicom, pokretnim prodavnicama, turističko ugostiteljskim objektima ili okućnici turističkog objekta, ima rastući trend kretanja kako za pravna tako i za fizička lica u svim zonama. U odnosu na 2008. godinu visina naknada u 2009. godini za sve zone, različite vrste namene, za pravna i za fizička lica raste, u proseku od 7,70% - 8%, dok u 2010. godini raste prosečno za 14,40%. Razlika u visini naknade za pravna i fizička lica, u najvećem broju slučajeva, posledica je obavljanja ekonomske aktivnosti od strane pravnih lica u objektima koje postavljaju.

Na vodnom zemljištu se mogu podizati samo privremeni objekti čije korišćenje je vremenski ograničeno vodoprivrednom saglasnošću i trajanjem ugovora o korišćenju vodnog zemljišta.

Po isteku roka predviđenog za korišćenje vodnog zemljišta korisnik je dužan da objekat ukloni bez prava na naknadu za učinjena ulaganja. Vodno zemljište daje se na korišćenje na osnovu zahteva zainteresovanog lica, prema utvrđenim cenama i uslovima iz ove odluke, a u slučaju da je za istu parcelu zainteresovano više lica, vodno zemljište se daje na korišćenje prikupljanjem ponuda putem javnog oglasa, u kom slučaju prethodno navedeni iznosi naknada predstavljaju početni, odnosno najmanji iznos naknade što ukazuje na tržišno formiranje cene zakupa. Bliži uslovi korišćenja vodnog zemljišta regulišu se ugovorom u skladu sa ovom odlukom i pozitivnim propisima.

Ukoliko obveznik plaćanja naknade za korišćenje vodnog zemljišta nije obezbedio odgovarajuća snimanja i merenja kvalitativno - kvantitativnih pokazatelja ispuštenih voda u hidromelioracione kanale, privremeno, do ispunjenja uslova (obezbeđenja pokazatelja), visina naknade obračunaće se u skladu sa Uredbom Vlade Republike Srbije kojom se utvrđuje visina naknade za zaštitu voda.

ANALIZA STRUKTURE POSLOVNIH PRIHODA JP SRBIJAVODE

Analizom strukture poslovnih prihoda JP Srbijavode pružen je uvid u učešće pojedinih vrsta naknada u njima, odnosno utvrđeno je iz kojih izvora u najvećoj meri poslovni prihodi potiču. Saglasno Zakonu o vodama donetom 2010. godine Javno preduzeće Srbijavode ostvaruje prihode od korišćenja vode kao prirodnog

resursa, odnosno dobra. Javna preduzeća koja gazduju vodama imaju pravo, odnosno imala su prava do izmena zakonskih propisa, da ubiraju sledeće naknade:

- naknade za odvodnjavanje;
- naknade za navodnjavanje;
- naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata;
- naknade za vršenje drugih usluga>

Javna preduzeća ostvaruju prihode i iz budžetskih transfera i to:

- iz sredstava koja se naplaćuje za korišćenje voda;
- naknade koje se naplaćuju za zaštitu voda;
- naknada koja se naplaćuje za vađenje materijala iz vodotokova.

Navedeni prihodi se evidentiraju na posebnom računu Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu. Izmenama zakona o vodama izmenjen je način finansiranja poslova od opšteg interesa koji se odnose na korišćenje vodnih resursa i to tako što je formirana posebna institucija - Republički fond za vode. Izmenama zakonske regulative naknade za odvodnjavanje i navodnjavanje, kao i naknada za korišćenje vodoprivrednih objekata koji su bili ranije prihod javnih preduzeća, više to nisu. Postali su, novom zakonskom regulativom, javni prihodi.

Pre izmena zakonske regulative vezane za korišćenje prihoda od naknada za vode, navedeni prihodi su se evidentirali na računima navedenih javnih preduzeća.

Na osnovu raspoloživih podataka za JP Srbijavode u periodu 2009-2010 godina prihodi su imali sledeću strukturu.

Tabela 2.1. Struktura prihoda Srbijavode

	2009	%	2010	%
Poslovni	607.646	92,38	568.004	91,70
Finansijski	46.290	7,04	38.022	6,14
Ostali	3.852	0,58	13.409	2,16
Ukupno	657.788	100	619.435	100

Izvor podataka: Izveštaji JP Srbijavode za 2010 godinu.

U strukturi ukupnih prihoda JP Srbijavode, u posmatrane dve poslovne godine, sa 92,38%, odnosno 91,70% najzastupljeniji su poslovni prihodi, dok finansijski i ostali prihodi učestvuju u znatno nižem iznosu.

Analizom strukture poslovnih prihoda utvrđeno je da isti u najvećoj meri potiču iz naknada za odvodnjavanje i to u obe poslovne godine sa učešćem višim od 72%, zatim slede prihodi ostvareni po osnovu naknada za korišćenje vodoprivrednih

objekata sa 15,43% i 12,82% respektivno u 2009. i 2010. godini, dok prihodi od izdavanja vodoprivrednih mišljenja saglasnosti imaju daleko niže učešće.

Tabela 2.2. Struktura poslovnih prihoda

	2009	%	2010	%
Naknade za odvodnjavanje	438.303	72,13	409.219	72,04
Naknade za navodnjavanje	3.476	0,57	0.00	0
Naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata	93.739	15,43	72.812	12,82
Usluge od obavljanja investitorskih usluga	51.160	8,42	66.932	11,78
Prihodi od izdavanja vodoprivrednih mišljenja saglasnosti	18.922	3,11	17.024	2,99
Prihodi od korišćenja poslovnog prostora	2.046	0,34	2.017	0,37
UKUPNO	607.646	100	568.004	100

Izvor podataka: Izveštaji JP Srbijavode za 2010 godinu.

Naknade za odvodnjavanje plaćaju korisnici odnosno vlasnici poljoprivrednog, građevinskog, šumskog, zemljišta pod saobraćajnicama i drugom zemljištu na meliracionom zemljištu. Visina naknade se određuje u zavisnosti od troškova odvodnjavanja.

Statistika površina zemljišta za koje se vrši obračun naknada za odvodnjavanje, a koje je u posedu pravni lica ima sledeću strukturu:

Tabela 2.3. Površine u ha koje poseduju pravna lica i za koje im se obračunava naknada za odvodnjavanje

	2009		2010	
	Površina u ha	Zaduženja u 000 din*	Površina u ha	Zaduženje u 000 din*
Poljoprivredno	162.275	19.204	221.397	15.127
Šumsko	386.457	10.403	508.227	10.431
Građevinsko	78.771	297.930	142.221	367.896
UKUPNO	627.503	327.537	871.845	393.454

Izvor podataka: Izveštaji JP Srbijavode za 2010 godinu.

*zaduženje predstavlja iznos izdatim rešenjima obveznicima, odnosno korisnicima zemljišta. Rešenja su izdata u 2010 godini za 2.334 pravna lica, od kojih su aktivna bila 2.196.

Na osnovu podataka iz prezentirane tabele, može se zaključiti da su korisnici površina građevinskog zemljišta najveći obveznici za plaćanje naknada za odvodnjavanje, iako su to površine zemljišta manje u odnosu na poljoprivredno i građevinsko zemljište. Građevinsko zemljište je u ukupnoj površini zemljišta koje

poseduju pravna lica u 2009. godini učestvovalo sa 12,55% a u ukupnim prihodima za odvodnjavanje naknada od građevinskog zemljišta je u istoj godini iznosila 90,96% svih prihoda. U 2010. godini ukupna površina zemljišta za koju se naplaćuju naknade za odvodnjavanje, a koje koriste pravna lica je povećana u odnosu na 2009. godinu čak za 244.342 ha, a povećanje je zabeleženo kod sve tri strukture zemljišta, kako je to u prethodnoj tabeli prikazano. U ukupnim prihodima od naknada, naknade za odvodnjavanje kod građevinskog zemljišta u ukupnoj strukturi naknada za odvodnjavanje u 2010. godini je iznosilo 93,50%.

Stvarni iznos naplaćenih naknada za odvodnjavanje od pravnih lica je u 2010. godini iznosila 241.819 hiljada dinara ili oko 88% zaduženja. U istoj godini od korisnika zemljišta fizičkih lica, naknada za odvodnjavanje je naplaćena u iznosu od 167.400 hiljada dinara ili svega 62% od ukupno fakturisanog iznosa. Naknada za odvodnjavanje se od fizičkih lica naplaćuje posredstvom poreske uprave.

Tabela 2.4. Pregled ukupno naplaćenih naknada za odvodnjavanje od pravnih i fizičkih lica za period 2004-2010 godine

-u 000 RSD-

Godina	Iznos naknade naplaćene od fizičkih lica	Iznos naknade naplaćen od pravnih lica
2004	279.978	165.983
2005	211.012	244.584
2006	186.234	339.420
2007	345.811	493.368
2008	208.222	462.153
2009	119.588	318.715
2010	167.400	241.819

Izvor podataka: Izveštaji JP Srbijavode za 2010 godinu.

Analizom je utvrđeno da poslovni rashodi, u obe poslovne godine, sa više od 97% u najvećoj meri učestvuju u ukupnim rashodima, dok su finansijski i ostali rashodi zastupljeni sa manje od 1%, odnosno 3%.

Tabela 2.6. Struktura rashoda JP Srbijavode

-u 000 RSD-

	2009	%	2010	%
Poslovni rashodi	628.644	97,94	591.783	97,57
Finansijski rashodi	161	0,03	83	0,01
Ostali rashodi	13.052	2,03	14.659	2,42
Ukupno	641.877	100	606.525	100

Izvor podataka: Izveštaji JP Srbijavode za 2010 godinu.

U strukturi poslovnih rashoda daleko su najzastupljeniji ostali nematerijalni troškovi koji obuhvataju troškove održavanja vodoprivrednih objekata što ukazuje na činjenicu da preduzeće izdvaja najviše sredstava za aktivnost po osnovu koje ostvaruje i najveći deo svojih poslovnih prihoda, odnosno na održavanje sistema za čije korišćenje naplaćuje pomenute naknade.

Tabela 2.7. Struktura poslovnih rashoda JP Srbijavode

	2009	%	2010	%
Troškovi materijala	17.977	2,85	21.318	3,60
Troškovi zarada naknada zarada i ostali lični rashodi	201.347	32,03	205.094	34,66
Troškovi amortizacije i rezervisanja	22.557	3,59	49.015	8,28
Ostali nematerijalni troškovi, radovi na održavanju vodoprivrednih objekata	386.783	61,53	316.356	53,46
UKUPNO	628.644	100	591.783	100

Izvor podataka: Izveštaji JP Srbijavode za 2010 godinu.

U strukturi rashoda JP Srbijavode najveće učešće imaju rashodi „nematerijalnih troškova“, odnosno rashodi ulaganja u održavanje vodoprivrednih objekata, koji su u 2009. godini iznosili 61,53%, a u 2010 53,46%, dok se troškovi zarada nalaze na drugom mestu sa učešćem od 32,03% u 2009, odnosno 34,66% u 2010 godini. Troškovi amortizacije odnose se na amortizaciju objekata vodoprivrede i to: regulacione građevine, retezije, brane i akumulacije, odvodne kanale, drenažne bunare, ustave, crpne stanice, objekte za zaštitu od erozije i bujica. (Kod obračuna amortizacije se primenjuje MRS 1. tačke 19,20 i 24).

Prema podacima iz Bilansa stanja JP Srbijavode ukupna stalna imovina preduzeća iznosila je 2010 godine 15,7 milijardi dinara, a ukupna aktiva 17,5 milijardi dinara. Osnovni kapital je iste godine iznosio 15,6 milijardi dinara, dok su rezerve i neraspoređena dobit iznosili 355 mil. dinara. Ukupna pasiva je iznosila 17,5 milijardi dinara.

ANALIZA TRŽIŠNIH CENA ULOVLJENIH DIVLJAČI I NJENIH DELOVA ZA LOVNI PERIOD OD 2008-2010. GODINE

Analiza cena ulovljene divljači i njihovih delova u otvorenim lovištima, odnosno na lovnim područjima kojima gazduju lovačka udruženja, pruža uvid u visinu naknada utvrđenih za eksploataciju prirodnih resursa ove vrste. Divljač u lovištima se najčešće samoobnavlja kao prirodno dobro, doke se intervencija

ljudske aktivnosti u vezi sa divljim vrstama svodi samo na posebne zimske periode kada se vrši dohrana životinjskih vrsta od strane lovačkih udruženja.

Na osnovu odredbi Zakona o divljači i lovstvu¹ i Statuta Lovачkog saveza Srbije, Upravni odbor Lovачkog saveza Srbije svake godine donosi akt kojim se propisuju cene odstrela divljači, mesa odstreljene divljači, usluga u lovu i žive divljači, u lovištima kojima gazduje preko lovačkih udruženja, po vrstama divljači i uslugama. U cilju sagledavanja vrsta naknada i kretanja pomenutih cena, izvršena je njihova analiza za period od 2008-2010. godine.

Tržišne cene ulovljene divljači (krupne i sitne) i njenih delova date su po vrstama divljači, u neto iznosu, u eurima, dok se fakturisanje naknada, primenom kupovnog kursa Narodne banke Srbije RSD/EUR na dan fakturisanja, vrši u dinarima.

Odstrel krupne divljači

Ocenjivanje trofeja krupne divljači, koji imaju merne elemente, se vrši na osnovu formula CIC-a u skladu sa odredbama Pravilnika o ocenjivanju trofeja Lovачkog saveza Srbija od 24.10.2008. godine. Za trofej krupne divljači cene su iskazane u:

- kilogramima (kg) - za jelena evropskog i jelena lopatara,
- gramima (gr) - za srndaća,
- centimetrima (cm) - za vepa i muflona.

Zanimljiv je podatak da nadležni u Lovачkom savezu Srbije u periodu od 2008-2010. godine nisu vršili nikakve korekcije naknada za odstrel krupne divljači.

Visina naknada za odstrel jelenske divljači zavisi od njene težine i u periodu od 2008-2010. godine se kretala u rasponu od 210 EUR (jelen - trofej do 2,49 kg) do 7.900 EUR (jelen - trofej preko 11 kg). Prosečna naknada za odstrel ove vrste divljači u posmatranom periodu iznosi 2.986,36 EUR.

Tabela 3.1.1. Pregled visina naknade za odstrel jelenske divljači u periodu 2008-2010. godina

Jelenska divljač	2008		2009		2010	
	Eura	Eura/10gr	Eura	Eura/10gr	Eura	Eura/10gr
Jelen - trofej do 2,49 kg	250 + 0,0/10gr		250 + 0,0/10gr		250 + 0,0/10gr	
Jelen - trofej od 2,50 kg do 3,99 kg	650 + 0,0/10gr		650 + 0,0/10gr		650 + 0,0/10gr	
Jelen - trofej od 4,00 kg do 4,99 kg	850 + 0,0/10gr		850 + 0,0/10gr		850 + 0,0/10gr	

¹ Službeni glasnik RS, br.18/10

Jelen - trofej od 5,00 kg do 5,99 kg	1.100,00 + 3,0/10gr	1.100,00 + 3,0/10gr	1.100,00 + 3,0/10gr
Jelen - trofej od 6,00 kg do 6,99 kg	1.400,00 + 7,0/10gr	1.400,00 + 7,0/10gr	1.400,00 + 7,0/10gr
Jelen - trofej od 7,00 kg do 7,99 kg	2.100,00 + 8,0/10gr	2.100,00 + 8,0/10gr	2.100,00 + 8,0/10gr
Jelen - trofej od 8,00 kg do 8,99 kg	2.900,00 + 10,0/10gr	2.900,00 + 10,0/10gr	2.900,00 + 10,0/10gr
Jelen - trofej od 9,00 kg do 9,99 kg	3.900,00 + 15,0/10gr	3.900,00 + 15,0/10gr	3.900,00 + 15,0/10gr
Jelen - trofej od 10,00 kg do 10,49 kg	5.400,00 + 20,0/10gr	5.400,00 + 20,0/10gr	5.400,00 + 20,0/10gr
Jelen - trofej od 10,50 kg do 10,99 kg	6.400,00 + 30,0/10gr	6.400,00 + 30,0/10gr	6.400,00 + 30,0/10gr
Jelen - trofej preko 11,00 kg	7.900,00 + 40,0/10gr	7.900,00 + 40,0/10gr	7.900,00 + 40,0/10gr

Izvor: *Lovački savez Srbije*

Visine naknada za odstrel divlje svinje u posmatranom periodu kretale su se u rasponu do 100 EUR (vepar - trofej do 14,9 cm) do 1.450 EUR (vepar - preko 24,0 cm). Naknade za odstrel se obračunavaju u zavisnosti od dužine odstreljenog trofeja, a prosečna visina naknada za period od 2008-2010. godine je iznosila 600 EUR.

Tabela 3.1.2. Pregled visina naknada za odstrel divlje svinje u periodu 2008-2010. godine

Divlja svinja	2008		2009		2010	
	Eura	Eura/ mm	Eura	Eura/ mm	Eura	Eura/ mm
Vepar - trofej do 14,9 cm	100+0,0/mm		100+0,0/mm		100+0,0/mm	
Vepar - trofej od 15,0 cm do 17,9 cm	200+0,0/mm		200+0,0/mm		200+0,0/mm	
Vepar - trofej od 18,0 cm do 19,9 cm	350+10,0/mm		350+10,0/mm		350+10,0/mm	
Vepar - trofej od 20,0 cm do 21,9 cm	550+20,0/mm		550+20,0/mm		550+20,0/mm	
Vepar - trofej od 22,0 cm do 23,9 cm	950+25,0/mm		950+25,0/mm		950+25,0/mm	
Vepar - trofej preko 24,0 cm	1450+30,0/mm		1450+30,0/mm		1450+30,0/mm	

Izvor: *Lovački savez Srbije*

Takođe, trofej koji ima merne elemente ocenjuje se po formuli CIC-a, a obračun se vrši na osnovu srednje dužine iz obrasca trofejnog lista, pri čemu odstrel divlje svinje (ženke i podmladak) sa bruto težinom do 50,0 kg iznosi 10,0 eura, dok sa bruto težinom preko 50,1 kg iznosi 20,0 eura.

Visina naknada za odstrel srneće divljači zavisi od težine trofeja i kreće se u rasponu od 100 EUR (srndać - trofej do 249,0 gr) do 2.250 EUR (srndać - trofej preko 550,0 gr). Prosečna naknada za odstrel srneće divljači u posmatranom periodu iznosila je 793,75 EUR.

Tabela 3.1.3. Pregled visina naknada za odstrel srneće divljači u periodu 2008-2010. godine

Srneća divljač	2008		2009		2010	
	Eura	Eura / 1 gr	Eura	Eura / 1 gr	Eura	Eura / 1 gr
Srndać - trofej do 249,0 gr	100+0,0/1gr		100+0,0/1gr		100+0,0/1gr	
Srndać - trofej od 250,0 gr do 299,0 gr	150+0,0/1gr		150+0,0/1gr		150+0,0/1gr	
Srndać - trofej od 300,0 gr do 349,0 gr	200+4,0/1gr		200+4,0/1gr		200+4,0/1gr	
Srndać - trofej od 350,0 gr do 399,0 gr	400+6,0/1gr		400+6,0/1gr		400+6,0/1gr	
Srndać - trofej od 400,0 gr do 449,0 gr	700+7,0/1gr		700+7,0/1gr		700+7,0/1gr	
Srndać - trofej od 450,0 gr do 499,0 gr	1.050,00+9,0/1gr		1.050,00+9,0/1gr		1.050,00+9,0/1gr	
Srndać - trofej od 500,0 gr do 549,0 gr	1.500,00+15,0/1gr		1.500,00+15,0/1gr		1.500,00+15,0/1gr	
Srndać - trofej preko 550,0 gr	2.250,00+30,0/1gr		2.250,00+30,0/1gr		2.250,00+30,0/1gr	

Izvor: Lovачki savez Srbije

I kod ove vrste divljači, trofej koji ima merne elemente ocenjuje se po formuli CIC-a, a obračun se vrši nakon 24 časa od otkuvavanja, na osnovu bruto težine (težina trofeja sa lobanjom i gornjom vilicom bez sečenja) iz obrasca trofejnog lista uz oduzimanje 90 grama, pri čemu cene važe za period 16.04.-15.05, a van tog perioda može se odobriti popust do 30 %. Prem propisanim pravilima, cena odstrela srne iznosi 20,0 eura, odnosno laneta 10,0 eura.

Visina naknade za odstrel lopatarske divljači, u periodu od 2008-2010. godine, se kretale u rasponu od 200 EUR (jelen lopatar - trofej do 1,99 kg) do 1.700 EUR (jelen lopatar - trofej preko 4,00 kg). Prosečna visina naknada kod ove vrste divljači u posmatranom periodu iznosila je 783,33 EUR.

Tabela 3.1.4. Pregled visina naknada za odstrel lopatarske divljači u periodu 2008-2010. godine

Lopatarska divljač	2008		2009		2010	
	Eura	Eura/10gr	Eura	Eura/10gr	Eura	Eura/10gr
Jelen lopatar - trofej do 1,99 kg	200 +0,0/10gr		200+0,0/10gr		200+0,0/10gr	
Jelen lopatar - trofej od 2,00 kg do 2,49 kg	300+4,0/10gr		300+4,0/10gr		300+4,0/10gr	
Jelen lopatar - trofej od 2,50 kg do 2,99 kg	500+6,0/10gr		500+6,0/10gr		500+6,0/10gr	
Jelen lopatar - trofej od 3,00 kg do 3,49 kg	800+8,0/10gr		800+8,0/10gr		800+8,0/10gr	
Jelen lopatar - trofej od 3,50 kg do 3,99 kg	1.200,00+10,0/10gr		1.200,00+10,0/10gr		1.200,00+10,0/10gr	
Jelen lopatar - trofej preko 4,00 kg	1.700,00+15,0/10gr		1.700,00+15,0/10gr		1.700,00+15,0/10gr	

Izvor: Lovачki savez Srbije

Trofej koji ima merne elemente ocenjuje se po formuli CIC-a, dok se obračun vrši na osnovu bruto težine (težina trofeja sa lobanjom i gornjom vilicom bez sečenja), nakon 24 časa od otkuvavanja, iz obrasca trofejnog lista gde odstrel košute, teleta, iznosi 20,0 eura.

Tabela 3.1.5. Pregled visina naknada za odstrel muflonske divljači u periodu 2008-2010. godine

Muflonska divljač	2008		2009		2010	
	Eura	Eura/cm	Eura/cm	Eura/cm	Eura	Eura/cm
Muflon – trofej do 49,9 cm	200+0,0/cm		200+0,0/cm		200+0,0/cm	
Muflon – trofej od 50,0 cm do 59,9 cm	400+30,0/cm		400+30,0/cm		400+30,0/cm	
Muflon – trofej od 60,0 cm do 69,9cm	700+40,0/cm		700+40,0/cm		700+40,0/cm	
Muflon – trofej od 70,0 cm do 79,9 cm	1.100,00+50,0/cm		1.100,00+50,0/cm		1.100,00+50,0/cm	
Muflon – trofej preko 80,0 cm	1.600,00+60,0/cm		1.600,00+60,0/cm		1.600,00+60,0/cm	

Izvor: Lovачki savez Srbije

U posmatranom periodu, naknade za odstrel muflonske divljači su se kretale u rasponu do 200 EUR (muflon – trofej do 49,9 cm) do 1.600 EUR (muflon – trofej

preko 80,0 cm). Naknade za odstrel se obračunavaju u zavisnosti od dužine trofeja, a prosečna naknada za period od 2008-2010. godine iznosila je 800 EUR.

Trofej koji ima merne elemente ocenjuje se po formuli CIC-a, a obračun se vrši na osnovu srednje dužine iz obrasca trofejnog lista, pri čemu odstrel muflonke iznosi 20,0 eura, a muflonskog jagnjeta 10,0 eura.

Odstrel sitne divljači

Za odstrel sitne divljači, cene su iskazane u eurima za celu jedinku u koži ili perju. U slučajevima kada lovac turista ne može izneti odstreljenu sitnu divljač iz naše zemlje, odnosno uneti je u svoju zemlju, cene su razdvojene na cenu odstrela i cenu mesa. Kao i kod krupne divljači, u posmatranom periodu, nije bilo promena visine naknada od strane nadležnih u Lovačkom savezu Srbije, tako da su cene konstantne i zavise od vrste divljači. U tabeli 3.2.1. je dat pregled visina naknada za odstrel sitne divljači u periodu 2008-2010. godine.

Tabela 3.2.1. Pregled visina naknada za odstrel sitne divljači u periodu 2008-2010. godine

-u EUR-

Vrsta divljači	2008			2009			2010		
	Cela jedinka	Cela jedinka	Cela jedinka	Odstrel	Odstrel	Odstrel	Meso	Meso	Meso
Zec	33	33	33	25	25	25	8	8	8
Poljska jarebica	25	25	25	22	22	22	3	3	3
Jarebica kamenjarka	25	25	25	22	22	22	3	3	3
Divlja guska lisasta i glogovnjača	20	20	20	17	17	17	3	3	3
Šumska šljuka	15	15	15	12	12	12	3	3	3
Fazan	11	11	11	8	8	8	3	3	3
Divlja patka gluvara i ridoglava	11	11	11	8	8	8	3	3	3
Divlja patka kržulja, pupčanica i zviždara	6	6	6	4	4	4	2	2	2
Liska crna	6	6	6	4	4	4	2	2	2
Divlji golub grivnjaš	6	6	6	4	4	4	2	2	2

Vrsta divljači	2008			2009			2010		
	Cela jedinka	Cela jedinka	Cela jedinka	Odstrel	Odstrel	Odstrel	Meso	Meso	Meso
Prepelica, grlica	2,5	2,5	2,5	2	2	2	0,5	0,5	0,5
Grlica	2,5	2,5	2,5	2	2	2	0,5	0,5	0,5
Bekasina	2,5	2,5	2,5	2	2	2	0,5	0,5	0,5
Gugutka	1,5	1,5	1,5	1	1	1	0,5	0,5	0,5

Izvor: Lovački savez Srbije

Prema Zakonu o divljači i lovstvu, pored visina naknada za odstrel krupne i sitne divljači, Lovački savez Srbije svake godine propisuje i visine naknada za pružanje određenih usluga u lovu. Visina naknade zavisi od vrste usluge i kreće se u rasponu od 5 EUR dnevno za iznajmljivanje oružja do 40 EUR dnevno za iznajmljivanje lovačkog psa ili korišćenje zaprege. U tabeli koja sledi, dat je prikaz visine naknada po vrsti usluge za period od 2008-2010. godine.

Tabela 3.2.2. Pregled naknada po vrstama usluge u periodu 2008-2010. godine

-EUR-

Vrsta usluge	Način plaćanja	Godina		
		2008	2009	2010
Organizacija lova za "sitnu" divljač - letnji lov /po lovcu i jednoj prijavi lova/	dnevno	10	10	10
Organizacija lova za "sitnu" divljač - jesenji lov /po lovcu i jednoj prijavi lova/	dnevno	15	15	15
Organizacija lova za "krupnu" divljač, /sa obradom i ocenjivanjem, po lovcu i jednoj prijavi lova/	jednokratno	30	30	30
Stručni pratilac - vodič u lovu na krupnu divljač	po izlasku	15	15	15
Tumač prevodilac	dnevno	25	25	25
Pogonič - nosač /najmanje 1 na 3 lovca/	dnevno	20	20	20
Upotreba svog lovačkog psa	dnevno	5	5	5
Iznajmljivanje lovačkog psa	dnevno	10	10	10
Korišćenje zaprege, fijakera	dnevno	40	40	40
Korišćenje traktora /korpa, prikolica/	dnevno	40	40	40
Korišćenje čamca	dnevno	25	25	25
Korišćenje vozila	dnevno	50	50	50
Iznajmljivanje lovačkog oružja	dnevno	5	5	5

Organizacija obuke lovačkih pasa <i>/po lovačkom psu koji se obučava/</i>	dnevno	10	10	10
Naknada za korišćenje terena /za obuku do 5 lovačkih pasa/	dnevno	15	15	15
Stručni pratilac u obuci lovačkih pasa	dnevno	20	20	20

Izvor: Lovачki savez Srbije

Analizom metodologije utvrđivanja visine naknada i praćenjem postojećih cena za period 2008-2010. godine ustanovljeno je odsustvo korekcija cena ulovljene divljači i njenih delova.

ZAKLJUČAK

U nastojanju da reguliše ekonomske tokove korišćenja prirodnih resursa i pokrića eksternih troškova sanacije i rekultivisanja degradirane životne sredine, zakonodavac je predvideo da je određivanje visine naknada i taksu u nadležnosti javnih preduzeća koja tim resursima upravljaju. Za formiranje visine naknada, javna preduzeća primenjuju različite metodologije.

Shodno Zakonu o vodama, Upravni odbor javnog preduzeća Srbijavode donosi odluku o visini naknada za odvodnjavanje, navodnjavanje, korišćenje vodoprivrednih objekata i vršenje drugih usluga na godišnjem nivou, uvažavajući nekoliko kriterijuma. Visina naknada za odvodnjavanje se određuje u zavisnosti od tipa područja, katastarskog prihoda, katastarske opštine i da li je u pitanju pravno ili fizičko lice. Visina naknada za navodnjavanje je uslovljena vrstom kapaciteta, odnosno različita je za instalirani i angažovani kapacitet, kao i posedovanjem odnosno neposedovanjem mernih uređaja od strane obveznika. Prilikom određivanja visine naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata za snabdevanje vodom stanovništva, industrije i ribnjaka uvažavaju se sledeći kriterijumi: instalirani kapacitet, angažovani kapacitet odnosno količinu preuzete vode za obveznike naknada koji imaju merni uređaj i obveznike koji taj uređaj nemaju, preuzeta količina vode preko crpne stanice visokog pritiska i korišćenje akumulacije i kanala za uzgoj riba. Naknada za korišćenje objekata za odvođenje otpadnih voda se određuje prema količini i načinu odvođenja voda. Za odvođenje prečišćenih, upotrebljenih i drugih voda čiji kvalitet na mestu uliva ne odgovara propisanoj kategoriji prijemnika, utvrđuje se i naknada za zagađivanje po principu "zagađivač plaća" čija visina zavisi od stepena zagađenosti iznad propisanih vrednosti prema sadržaju zagađujućih materija kao i od promene svojstava vode iznad propisanih vrednosti. Visina naknade za korišćenje vodnog zemljišta uslovljena je pre svega namenom odnosno svrhom korišćenja, pri čemu su zbog obavljanja ekonomske aktivnosti naknade znatno više za pravna nego za fizička lica.

Prema Zakonu o divljači i lovstvu i Statutu Lovačkog saveza Srbije, odlukom Upravnog odbora Lovačkog saveza određuju se tržišne cene ulovljene divljači i njenih delova i visina naknada za pružanje određenih usluga u lovu. Visina tržišnih cena ulovljene divljači i njenih delova determinisana je vrstom divljači odnosno posebno se utvrđuje za odstrel krupne i sitjne divljači, kao i za pojedine vrste divljači u okviru tih kategorija. Visina naknada za pružanje usluga u lovu zavisi od vrste pruženih usluga.

Analiza kretanja visine naknada preduzeća Srbijavode i tržišnih cena ulovljenih divljači i njenih delova preduzeća Srbijašume u periodu 2008. – 2010. godina je pokazala odsustvo konzistentnosti u formiranju i prilagođavanju cena za korišćenje prirodnih resursa. U posmatranom periodu zabeležen je rastući trend visine naknada ali ne i njihov rast u apsolutnom iznosu. Rast visine naknada je neujednačen i ne prati stopu rasta cena na malo. Tržišne cene ulovljene divljači su tokom čitavog perioda posmatranja bile nepromenjene. Rezultati istraživanja upućuju na zaključak prema kojem postojeće metodologije za formiranje cena za korišćenje prirodnih resursa ne omogućavaju definisanje realnih cena što dovodi u pitanje održivost postojećeg koncepta upravljanja prirodnim vrednostima, zaštite životne sredine, očuvanja kvaliteta prirodnih resursa i smanjenja zagađenja životne sredine u Srbiji. Izmenom zakonske regulative promenjen je i način finansiranja poslova od opšteg interesa koji se odnose na korišćenje vodnih resursa. Prihodi javnog preduzeća Srbijavode koji se ubiraju po osnovu definisanih naknada više se ne evidentiraju na računu tog preduzeća već imaju karakter javnih prihoda.

Literatura

1. Odluka o visini naknade za odvodnjavanje, naknade za navodnjavanje, naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga (2008), JP Srbijavode, Beograd
2. Odluka o visini naknade za odvodnjavanje, naknade za navodnjavanje, naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga (2009), JP Srbijavode, Beograd
3. Odluka o visini naknade za odvodnjavanje, naknade za navodnjavanje, naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga (2010), JP Srbijavode, Beograd
4. Cenovnik Lovačkog saveza Srbije, br. 668-4/10
5. Cenovnik Lovačkog saveza Srbije, br. 215-5/10
6. Cenovnik Lovačkog saveza Srbije, br 114-9/09
7. Zakona o divljači i lovstvu, Službeni glasnik RS, br.18/10
8. Zakonu o vodama, Službeni glasnik RS, br. 30/10